

IMPLICAȚII JURIDICE PENTRU CRIZA GLOBALA DE EDUCAȚIE

Conf. univ. dr. Roxana TOPOR

*Facultatea Științe Juridice și Științe Economice Constanța,
Universitatea Spiru Haret, Constanța, Romania
toporroxana@yahoo.com*

ABSTRACT: Legal Implications for the Global Education Crisis.

The global crisis in education has many legal implications, which must be properly addressed. The right to education is recognized in international human rights provisions such as the United Nations Convention on the Rights of the Child and the *Universal Declaration of Human Rights*. Legal protection of children's rights in times of crisis is essential and access to justice must be ensured for them. The legal response to the global crisis in education requires the revision of existing legislation, the creation of a specific legal framework, the strengthening of international cooperation and constant monitoring and evaluation. Improving the legal framework is crucial for protecting children's rights and effectively addressing crises in education.

Keywords: *global crisis, education, child, legislation.*

Contextul crizei globale în educație

În greaca veche *krisis* se definește în special ca o fază decisivă a unei boli; în schimb, latinescul *crisis* trimite la o înțelegere a sa și o analiză în afara câmpului medical, pentru a evoca „o fază gravă într-o evoluție”. Așadar, în esență, criza reprezintă un moment de basculă de trecere (cu orice preț?) la o altă stare. Confrunțați cu o atare situație, statul și dreptul adoptă hotărârile și consacră măsurile ce se impun pentru a pune capăt pericolului și a reveni/regăsi o situație stabilă, sub controlul de legalitate al jurisdicțiilor competente.¹

1 Prof. univ. dr. Mircea Dușu, Directorul Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române <https://www.juridice.ro/essentials/5069/dreptul-crisiei-si-crisza-stiintei-juridice>

Contextul crizei² globale în educație poate fi caracterizat de o serie de factori și evenimente care au avut un impact semnificativ asupra sistemelor de învățământ din întreaga lume. În timpul crizei globale în educație, unele dintre principalele aspecte relevante includ:

Pandemia COVID-19: Izbucnirea pandemiei de COVID-19 în anul 2019 a avut un impact masiv asupra sistemelor de învățământ la nivel global. În contextul răspândirii rapide a virusului, multe țări au luat măsuri de închidere a școlilor și instituțiilor educaționale pentru a reduce răspândirea infecției. Aceasta a dus la o tranziție bruscă către învățarea online și la întreruperea cursurilor față în față.

Întreruperea fizică a școlilor a avut un impact semnificativ asupra accesului la educație pentru mulți elevi. Nu toți elevii au avut acces la echipamente și conectivitate adecvată pentru a participa la învățarea online, ceea ce a dus la inegalități în accesul la educație.

Tranziția la învățarea online și întreruperea cursurilor tradiționale față în față au afectat performanța academică a elevilor. Unii elevi s-au confruntat cu dificultăți în adaptarea la noile metode de învățare și la lipsa interacțiunii directe cu profesorii și colegii.

Închiderea școlilor a avut, de asemenea, un impact asupra aspectelor sociale și emoționale ale elevilor. Lipsa interacțiunii sociale și a rutinei școlare regulate poate avea consecințe asupra bunăstării emoționale și sociale a copiilor.

Criza globală în educație a evidențiat inegalitățile existente în sistemul de învățământ. Elevii din medii socio-economice dezavantajate au fost mai expuși la riscul de a fi excluși din educație în timpul crizei, având acces limitat la resursele necesare pentru învățarea online.

Guvernele și organizațiile internaționale au trebuit să reacționeze rapid și să dezvolte strategii pentru a face față crizei în educație. Acestea au inclus eforturi de furnizare a echipamentelor necesare pentru învățarea online, dezvoltarea de programe de instruire la distanță și adoptarea de măsuri pentru a atenua impactul

2 http://proiectviolenta.ssmalex.ro/downloads/gestionarea_situatiilor_de_criza_in_clasa.pdf- "criza poate fi definită ca un eveniment sau un complex de evenimente inopinante, neașteptate dar și neplanificate, generatoare de pericolozitate pentru climatul, sănătatea ori siguranța clasei respective și a membrilor acesteia."

Importanța abordării juridice în gestionarea crizei

Abordarea juridică în gestionarea crizei în educație este deosebit de importantă din mai multe motive:

Educația este recunoscută ca un drept fundamental într-o serie de instrumente juridice internaționale, cum ar fi Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția cu privire la Drepturile Copilului. Abordarea juridică în gestionarea crizei asigură protecția și respectarea drepturilor copiilor și a tuturor celor implicați în procesul educațional.³

O abordare juridică solidă și coerentă oferă un cadru de luare a deciziilor și de gestionare a crizei în mod sistematic și echitabil. Aceasta asigură că deciziile sunt luate în conformitate cu principiile legale și că sunt aplicate în mod consistent în toate situațiile similare.

Abordarea juridică implică stabilirea unor responsabilități clare pentru autoritățile educaționale, instituții și alte părți implicate în procesul de învățământ. Aceasta promovează transparența și obligă actorii să fie responsabili în gestionarea crizei și în asigurarea accesului la educație de calitate.

Gestionarea crizei în educație prin intermediul unei abordări juridice poate ajuta la prevenirea discriminării și la asigurarea egalității de șanse în accesul la educație. Prin aplicarea principiilor juridice, se pot identifica și aborda inegalitățile existente și se pot dezvolta măsuri corective pentru a reduce decalajele în educație.

Abordarea juridică acordă atenție și protecție profesorilor și personalului educațional, asigurându-se că drepturile și interesele lor sunt respectate în timpul crizei. Aceasta poate include aspecte precum siguranța la locul de muncă, drepturile salariale și condițiile de lucru.

Abordarea juridică oferă un cadru pentru accesul la resurse și remedii legale în situații de criză. Persoanele afectate de întreruperea educației pot avea posibilitatea de a căuta soluționarea disputelor sau de a solicita despăgubiri în conformitate cu dreptul.

În concluzie, abordarea juridică în gestionarea crizei în educație este esențială pentru asigurarea protecției drepturilor fundamentale, garanta-

³ Marilena MARIN, Alina POPESCU, *The European Convention On Human Rights-The Freedom Of Thought, Conscience And Religion, SEA-Practical Application of Science*, vol. 2, issue 3 (5), Fundația Română pentru Inteligența Afacerii, Editorial Department, 2014, pp. 437-444.

rea echității și nediscriminării, stabilirea responsabilităților și promovarea transparenței.

Fundamentarea juridică a dreptului la educație

Dreptul la educație este fundamentat pe un cadru juridic complex, care include instrumente internaționale și legislații naționale. Iată câteva exemple de fundamentare juridică a dreptului la educație:

Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948): Articolul 26 al Declarației Universală a Drepturilor Omului prevede că «Oricine are dreptul la educație» și că «educația trebuie să fie gratuită, cel puțin la nivelul elementar și fundamental». Acesta afirmă, de asemenea, că educația trebuie să promoveze dezvoltarea personalității umane și să faciliteze exercitarea tuturor celorlalte drepturi și libertăți fundamentale.

Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989): Această convenție adoptată de către Organizația Națiunilor Unite (ONU) stabilește drepturile copilului și recunoaște dreptul fiecărui copil de a beneficia de educație. Articolul 28 al convenției subliniază că statele trebuie să asigure accesul la educație în mod egal și să dezvolte o educație care să încurajeze dezvoltarea deplină a personalității copilului, abilităților și talentei sale.⁴

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolul 14 - Dreptul la educație

“(1) Orice persoană are dreptul la educație, precum și la accesul la formare profesională și formare continuă

(2) Acest drept include posibilitatea de a urma gratuit învățământul obligatoriu.

(3) Libertatea de a înființa instituții de învățământ cu respectarea principiilor democratice, precum și dreptul părinților de a asigura educarea și instruirea copiilor lor, potrivit propriilor convingeri religioase, filozofice și pedagogice, sunt respectate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestora.”

*Pactul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale (1966)*⁵: Acest tratat internațional adoptat de ONU recunoaște dreptul la

4 <https://www.unicef.org/romania/media/2271/file/Conven%C5%A3ia%20Na%C5%A3iunilor%20Unite%20cu%20privire%20la%20Drepturile%20Copilului.pdf>

5 https://irido.ro/irido/pdf/079_ro.pdf

educație ca parte a dreptului la un nivel de trai adecvat și la dezvoltarea personalității umane. Statele părți ale pactului sunt obligate să asigure accesul universal la educație de calitate, să promoveze învățarea pe tot parcursul vieții și să îmbunătățească sistemele de instruire.

*Legislația națională:*⁶ Multe țări au adoptat legi și politici naționale care consacră dreptul la educație și stabilesc obligațiile statului în acest domeniu. Aceste legi pot acoperi aspecte precum dreptul la educație gratuită și obligatorie, dreptul la educație inclusivă, egalitatea de șanse în accesul la educație și protecția drepturilor copiilor și a altor categorii vulnerabile.

Este important de menționat că aceste exemple sunt doar câteva dintre sursele de fundamentare juridică a dreptului la educație și că există și alte instrumente juridice internaționale și naționale relevante. Acestea constituie baza pentru dezvoltarea politicilor și a practicilor educaționale care să asigure accesul la educație de calitate pentru toți și să promoveze dezvoltarea și incluziunea socială.

Aceste instrumente internaționale recunosc importanța dreptului la educație și stabilesc principiile și standardele fundamentale care trebuie respectate de state pentru a asigura accesul universal la educație de calitate. Statele sunt îndemnate să adopte politici și măsuri adecvate pentru a asigura respectarea acestor drepturi și pentru a promova dezvoltarea și incluziunea socială prin intermediul educației.

6 Constituția României-art. 32 – Dreptul la învățătură

(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.

(2) Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.

(5) Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și profesionale, în condițiile legii.

(6) Autonomia universitară este garantată.

(7) Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.

Protecția juridică a drepturilor copiilor în contextul crizei

Protecția juridică a drepturilor copiilor în contextul unei crize, cum ar fi criza globală în educație, este deosebit de importantă pentru a asigura bunăstarea și dezvoltarea lor adecvată. Iată câteva aspecte cheie ale protecției juridice a drepturilor copiilor în astfel de situații:

Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989): Această convenție adoptată de Organizația Națiunilor Unite (ONU) stabilește un cadru juridic amplu pentru protecția drepturilor copilului. Convenția prevede că statele părți trebuie să adopte toate măsurile adecvate pentru a asigura supraviețuirea și dezvoltarea deplină a copiilor și pentru a proteja drepturile lor în situații de criză. Aceasta include dreptul la educație, dreptul la sănătate, dreptul la protecție împotriva violenței și abuzului, dreptul la un standard de viață adecvat și multe altele.

Drepturile copiilor trebuie să fie protejate împotriva oricărei forme de discriminare și marginalizare în contextul unei crize. Aceasta înseamnă că toți copiii, indiferent de originea lor etnică, statutul socio-economic, genul, orientarea sexuală sau alte caracteristici, trebuie să beneficieze de aceleași drepturi și oportunități în ceea ce privește educația și alte aspecte ale vieții lor.

Copiii au dreptul la accesul la o educație de calitate, indiferent de situația de criză. Statele trebuie să ia măsuri pentru a asigura că copiii pot continua să beneficieze de educație în ciuda obstacolelor create de criză.

Așa cum impactul COVID-19 nu cunoaște granițe⁷, la fel și soluțiile trebuie să treacă dincolo de granițe, fiind nevoie de o colaborare între sectorul public și cel privat pentru a asigura că fiecare elev continuă să se implice și să studieze.⁸

Acest lucru poate include furnizarea de mijloace tehnologice și resurse necesare pentru învățarea la distanță, identificarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, garantarea siguranței și protecției în mediul educațional, precum și adaptarea programelor și metodelor de predare la contextul de criză.

În situații de criză, copiii pot fi expuși la riscuri crescute de violență, abuz și exploatare. Protecția lor împotriva acestor amenințări trebuie să fie

7 Ioan-Gheorghe ROTARU, "Spiritual Lessons observed through the Coronavirus Crisis", în *Dialogo. Issue of Modern Man*, vol.6, nr.2/2020, pp. 71-82.

8 Brad Smith, președintele Microsoft

o prioritate. Legislațiile și politicile naționale trebuie să prevadă măsuri eficiente de prevenire, identificare, intervenție și protecție a copiilor în fața violenței și a altor forme de abuz.

Protecția juridică a drepturilor copiilor în contextul unei crize include și dreptul lor de a-și exprima opinia și de a fi implicați în luarea deciziilor care îi afectează. Convenția cu privire la Drepturile Copilului subliniază importanța asigurării participării copiilor în problemele care îi privesc, inclusiv în ceea ce privește educația. Statele trebuie să ofere mecanisme și oportunități adecvate pentru ca copiii să-și exprime liber opiniile și să fie ascultați în procesul decizional.

În contextul unei crize, copiii refugiați sau migranți pot fi expuși unor riscuri și vulnerabilități suplimentare. Protecția juridică a drepturilor lor este esențială și include asigurarea accesului la educație, protecția împotriva discriminării, a abuzului și a exploatării, și respectarea dreptului la unitatea familiei.

Pentru a asigura protecția juridică eficientă a drepturilor copiilor în contextul unei crize, este important să existe mecanisme de monitorizare și aplicare a acestor drepturi. Acestea pot include organisme naționale sau internaționale de supraveghere a drepturilor copilului, proceduri de plângeri și investigații în caz de încălcări și mecanisme de responsabilizare a celor care nu respectă drepturile copiilor.

Prin intermediul acestor prevederi juridice și mecanisme de protecție, se urmărește asigurarea unei protecții adecvate a drepturilor copiilor în situații de criză, inclusiv în ceea ce privește educația lor. Este responsabilitatea statelor să pună în aplicare aceste prevederi și să dezvolte politici și măsuri eficiente pentru a proteja și promova drepturile copiilor în astfel de situații.

Răspunsul legal la criza globală în educație

Răspunsul legal la criza globală în educație implică adoptarea unor măsuri și politici juridice pentru a aborda problemele și consecințele acestei crize. Iată câteva aspecte cheie ale răspunsului legal la criza globală în educație:

Statele trebuie să adopte legislații și politici care să asigure accesul echitabil și inclusiv la educație pentru toți copiii, indiferent de circumstanțele lor. Aceasta poate include asigurarea accesului la tehnologie și resurse pentru învățarea la distanță, furnizarea de suport și servicii adecvate pentru

copiii cu nevoi speciale sau defavorizați, și dezvoltarea unor strategii pentru a reduce decalajele de învățare cauzate de criză.

În situații de criză, educația la distanță devine o modalitate esențială de a asigura continuitatea procesului de învățare. Legislațiile și politicile trebuie să reglementeze aspecte precum accesul la echipamente și conectivitate, formarea și sprijinirea cadrelor didactice în utilizarea tehnologiilor digitale, evaluarea și recunoașterea învățării la distanță, și protecția datelor personale și a confidențialității în mediul virtual.

Criza globală în educație poate afecta drepturile copiilor, inclusiv dreptul la educație, dreptul la sănătate, dreptul la protecție împotriva violenței și abuzului, și dreptul la participare. Legislațiile și politicile trebuie să ofere protecție juridică adecvată pentru copiii afectați de criză și să asigure că drepturile lor sunt respectate și promovate.

Statele trebuie să aloce resurse financiare și materiale adecvate pentru a răspunde nevoilor educaționale în contextul crizei. Aceasta include alocarea bugetară pentru asigurarea accesului la tehnologie și infrastructură educațională, formarea și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, furnizarea de materiale didactice și resurse educaționale adecvate, și sprijinirea copiilor și familiilor cu resurse suplimentare în vederea atenuării impactului crizei.

Răspunsul legal la criza globală în educație necesită o coordonare și colaborare eficientă între guverne, organizații internaționale, instituții educaționale, societatea civilă și alte părți interesate relevante.

Perspective viitoare și recomandări

În perspectiva viitoare, pentru a aborda și a preveni crizele globale în educație, este important să se ia în considerare următoarele aspecte și să se ofere recomandări:

Investiții în infrastructură și tehnologie: Guvernele și organizațiile internaționale ar trebui să aloce resurse financiare adecvate pentru a îmbunătăți infrastructura școlară și accesul la tehnologie în toate comunitățile. Astfel, se asigură o pregătire mai bună pentru situații de criză și se facilitează învățarea la distanță.

Formare și dezvoltare profesională a cadrelor didactice: Este esențială susținerea și pregătirea cadrelor didactice pentru a face față provocărilor din timpul crizelor. Aceasta include instruirea în utilizarea tehnologiei

pentru predare și evaluare la distanță, adaptarea programelor și metodelor de predare la contextul de criză și dezvoltarea abilităților de gestionare a stresului și a nevoilor emoționale ale elevilor.

Promovarea rezilienței și incluziunii: În pregătirea sistemelor de educație pentru crize, trebuie să se acorde o atenție deosebită promovării rezilienței și incluziunii. Aceasta înseamnă asigurarea că toți elevii, inclusiv cei cu nevoi speciale, copiii migranți sau refugiați și cei din comunități marginalizate, au acces egal la educație și sprijin adecvat pentru a depăși obstacolele create de criză.

Cooperare internațională și schimb de bune practici: În abordarea crizelor globale în educație, este crucială cooperarea internațională și schimbul de bune practici între țări și regiuni. Astfel, se pot identifica soluții inovatoare și eficiente pentru gestionarea crizelor, îmbunătățind astfel rezultatele educaționale și reducând decalajele de învățare.

Promovarea participării și consultării copiilor: Copiii trebuie să aibă o voce în procesul decizional privind educația lor. Este important să li se ofere oportunități reale de a-și exprima opiniile și de a fi implicați în luarea deciziilor care îi afectează, inclusiv în perioadele de criză. Acest lucru poate fi realizat prin consultări regulate cu reprezentanții copiilor, crearea de structuri de reprezentare a elevilor și implicarea activă a copiilor în elaborarea politicilor educaționale.⁹

Îmbunătățirea cadrului juridic pentru crizele în educație

Pentru a îmbunătăți cadrul juridic pentru gestionarea crizelor în educație, următoarele aspecte pot fi luate în considerare:

Legislația existentă privind educația ar trebui să fie revizuită și actualizată pentru a aborda în mod specific aspectele legate de crizele în educație. Aceasta ar putea include clarificarea drepturilor copiilor în timpul crizelor, stabilirea responsabilităților autorităților educaționale și ale altor părți interesate, precum și asigurarea resurselor și a mecanismelor necesare pentru gestionarea situațiilor de criză.

Este posibil să fie necesară elaborarea unui cadru juridic separat sau a unor regulamente specifice care să abordeze în mod detaliat aspectele

9 Ioan-Gheorghe ROTARU, "Current Values of Education and Culture", în *Proceedings of the 24th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, August 15-16, 2021, Princeton, NJ, United States of America, pp. 87-92.

specifice crizelor în educație. Acest cadru ar putea include prevederi cu privire la protecția și asigurarea dreptului la educație în timpul crizelor, asigurarea continuității învățării, protecția drepturilor copiilor vulnerabili și mecanismele de monitorizare și aplicare a acestor drepturi.

Este important să se consolideze cooperarea internațională în domeniul educației pentru a dezvolta standarde și abordări comune în gestionarea crizelor. Aceasta ar putea include promovarea schimbului de bune practici, dezvoltarea unor protocoale internaționale pentru intervenția în situații de criză și sprijinirea țărilor în dezvoltarea capacităților și resurselor necesare pentru a face față crizelor în educație.

Pentru a proteja drepturile copiilor și pentru a asigura respectarea legii în timpul crizelor în educație, este important să se asigure accesul la justiție pentru cei afectați, incluzând furnizarea de informații și asistență juridică, crearea de mecanisme de soluționare a litigiilor și facilitarea accesului la instanțe și la alte mijloace de remediere a încălcărilor drepturilor.

Un aspect esențial în îmbunătățirea cadrului juridic pentru crizele în educație este monitorizarea și evaluarea constantă a eficacității acestuia. Aceasta implică colectarea de date relevante, evaluarea impactului măsurilor legale și politice adoptate și adaptarea acestora în funcție de nevoile identificate și de lecțiile învățate din experiența crizelor anterioare.¹⁰

Prin abordarea acestor aspecte și prin îmbunătățirea cadrului juridic pentru crizele în educație, se pot realiza următoarele beneficii:

Un cadru juridic solid asigură protecția și respectarea drepturilor copiilor în timpul crizelor. Aceasta include dreptul la educație, dreptul la sănătate, dreptul la participare și alte drepturi fundamentale. Un cadru juridic bine definit și actualizat oferă siguranță și securitate juridică pentru copii și familiile acestora.

Un cadru juridic clar și bine structurat facilitează o abordare coerentă și coezivă în gestionarea crizelor în educație. Acesta poate oferi orientări clare pentru acțiune, responsabilități definite și mecanisme de coordonare eficiente între diferitele părți interesate, inclusiv autorități guvernamentale, instituții educaționale, organizații non-guvernamentale și societatea civilă.

Un cadru juridic solid stabilește responsabilități și obligații clare pentru diferitele părți implicate în gestionarea crizelor în educație. Acesta asigură că toate părțile sunt responsabile și pot fi trase la răspundere în

10 Kerner & Tregor, "The Rational Manager", în Jinga, Ioan, *Managementul educațional preuniversitar*, ARC, București, 1997.

caz de nerespectare a drepturilor copiilor sau a măsurilor stabilite pentru gestionarea crizelor.

Prin intermediul unui cadru juridic îmbunătățit, se pot identifica și implementa soluții durabile pentru gestionarea crizelor în educație. Aceste soluții pot include politici și măsuri preventive, planuri de urgență, adaptarea și inovarea practicilor educaționale și asigurarea resurselor adecvate pentru a asigura accesul la educație și continuarea procesului de învățare în timpul crizelor.

Un cadru juridic robust și eficient consolidează încrederea și angajamentul social în gestionarea crizelor în educație. Acesta oferă cetățenilor și comunității un sentiment de securitate și dreptate, ceea ce contribuie la mobilizarea și cooperarea în abordarea crizelor și la construirea unui sistem educațional rezistent și adaptabil.

În concluzie, îmbunătățirea cadrului juridic pentru crizele în educație este esențială pentru protejarea drepturilor copiilor și pentru asigurarea unei abordări eficiente și coordonate a acestor situații dificile. Prin adoptarea și implementarea unor politici și măsuri juridice

Concluzii

În concluzie, crizele în educație reprezintă provocări semnificative, iar un răspuns legal adecvat este crucial pentru a proteja drepturile copiilor și pentru a asigura continuitatea procesului de învățare în situații de criză. Prevederile internaționale privind drepturile omului și dreptul la educație oferă un cadru important pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor în aceste circumstanțe.

Răspunsul legal la criza globală în educație implică adoptarea de măsuri și politici juridice pentru a aborda problemele specifice generate de criză. Acestea includ legislații și politici privind accesul la educație, reglementări privind educația la distanță, protecția drepturilor copiilor și asigurarea de resurse și finanțare adecvată.

Pentru a îmbunătăți cadrul juridic pentru crizele în educație, este necesară revizuirea și actualizarea legislației existente, crearea unui cadru juridic specific pentru crizele în educație, consolidarea cooperării internaționale, asigurarea accesului la justiție și monitorizarea și evaluarea constantă a eficacității acestuia.

Prin abordarea acestor aspecte și prin îmbunătățirea cadrului juridic pentru crizele în educație, se poate asigura protecția și promovarea dreptu-

rilor copiilor, coerența în răspunsul la crize, responsabilitatea și obligațiile clare, identificarea și implementarea soluțiilor durabile și consolidarea încrederii și angajamentului social.

În final, un cadru juridic robust și eficient joacă un rol crucial în abordarea și prevenirea crizelor în educație, contribuind la construirea unui sistem educațional rezistent, inclusiv și adaptabil la situații dificile.

Referințe bibliografice

Cursuri, tratate, monografii, articole:

- KERNER & TREGOR, „The Rational Manager”, în Jinga, Ioan, *Managementul educațional preuniversitar*, ARC, București, 1997.
- MARIN, Marilena; POPESCU, Alina, *The European Convention On Human Rights - The Freedom Of Thought, Conscience And Religion*, SEA-Practical Application of Science, vol. 2, issue 3 (5), Fundația Română pentru Inteligența Afacerii, Editorial Department, 2014.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Current Values of Education and Culture”, în *Proceedings of the 24th International RAIS Conference on Social Sciences and Humanities*, August 15-16, 2021, Princeton, NJ, United States of America, pp. 87-92.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, “Spiritual Lessons observed through the Coronavirus Crisis”, în *Dialogo. Issue of Modern Man*, vol.6, nr.2/2020, pp. 71-82.

Link-uri:

- http://proiectviolenta.ssmalex.ro/downloads/gestionarea_situatiilor_de_criza_in_clasa.pdf
- <https://www.unicef.org/romania/media/2271/file/Conven%C5%A3ia%20Na%C5%A3iunilor%20Unite%20cu%20privire%20la%20Drepturile%20Copilului.pdf> https://irdo.ro/irdo/pdf/079_ro.pdf
- Prof. univ. dr. Mircea Duțu, Directorul Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române <https://www.juridice.ro/essentials/5069/dreptul-crizei-si-criza-stiintei-juridice>

Legislație:

- *Constituția României*
- *Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948)*
- *Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989)*
- *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*